

БЕКІТЕМІН
Гаухар-Тас жекеменшік балабақшасының
менгерушісі: *Г. Куршанова*

ТӘРБИЕЛЕУ-БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНІҢ ЦИКЛОГРАММАСЫ

Білім беру ұйымы: «Гаухар-Тас» жекеменшік балабақшасы

Топ: «Жұлдыз» мектепалды тобы

Балалардың жасы: 5 жастағы балалар

Жоспардың құрылу кезеңі: 28.07.2025ж. - 01.08.2025ж. «Менің достарым»

Педагогтің аты-жөні: Ходжаева Г.

Апта күндері	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Күн тәртібі	Әдептілік – әдемілік	Достық күні	Мейірімділік күні	Түрлі-түсті кемпіркосақ күні	Достық аллеясы
Балаларды далада қабылдау	Балабақшадағы таңертеңгілік қабылдау мейірбикенің немесе дәрігердің балаларды профилактикалық тексеруден басталады. Олар болмаған кезде тәрбиеші балалардың денсаулығын бақылайды. Егер тәрбиеші мұқият болса, балалардың жеке ерекшеліктерін жақсы білетін болса, баланың дені сау екенін сыртқы түріне қарай анықтай алады. Әдетте, сау балалар, балабақшаға келіп, ойнай бастайды, бір-бірімен сөйлесіп, көп қозғалады. Егер тәрбиеші баланың жағдайы нашар деген күдік болса, ол ата-аналармен сөйлеседі, нәрестенің қалай ұйықтайтынын біледі, қандай шағымы бар және оның температурасын өлшейді. Егер ата-анасы кеткеннен кейін бала ауырса, тәрбиеші оны басқа балалардан оқшаулайды, төсекке жатқызады, болған жағдай туралы отбасы мүшелеріне хабарлайды және медициналық қызметкерді шақырады. Ұзақ уақыт бойы балабақшаға бармаған баланы дәрігердің немесе мейірбикенің карауынсыз қабылдауға болмайды. Егер бала үш күннен артық балабақшаға келмесе, ата-аналар баланың сау екендігі туралы анықтама беруі керек.				
	Дидактикалық ойын «Табиғат және адам». Мақсат-міндеттер: балалардың адам не	Дидактикалық ойын «Үш затты ата». Мақсат-міндеттер: балаларды заттарды	Қимылды ойын «Аш қасқыр» (қазақтың ұлттық ойыны) Мақсат-міндеттер:	Қимылды ойын «Допты ұста» Мақсат-міндеттер: зейінді, ептілікті,	Қимылды ойын «Доп кімге бұйырса» Мақсат-міндеттер: зейінді, ептілікті,

	Еңбек: алаңды тазарту. Мақсат-міндеттер: тазалыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: гүлзардағы топырақты қопсыту, қажет болған жағдайда суару. Мақсат-міндеттер: гүлдерге күтім жасау, оларға қамқорлық жасауға бейімдеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: ағаштардың топырағын қопсыту. Мақсат-міндеттер: ағаштарды күтуге дағдыландыру; еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: өсімдіктерге күтім жасау. Мақсат-міндеттер: өсімдіктерге деген қамқорлықты тәрбиелеу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.	Еңбек: гүлзардағы топырақты қопсыту, қажет болған жағдайда суару. Мақсат-міндеттер: гүлдерге күтім, қамқорлық жасай білуге; еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу.
Таңғы гимнастика	Сапқа тізілу; оңға бұрылып, алға жүру; жүгіру (30-40сек), жүру, тыныс алуды қалпына келтіру; бірнеше бағанға қайта құрылу. Жалпы дамыту жаттығулары кешені. 1. Бастапқы қалып: дене тік, қол белде. 1 - оңға адым жасап, қолдарын жанына жіберу; 2 - бастапқы қалып (дәл осы жаттығу сол жаққа да қайталанады және 5 рет қайталанады). 2. Бастапқы қалып: аяқ алшақ, дене тік, қол белде 1 - оңға еңкейіп, сол қолын басына қою; 2 - бастапқы қалып (дәл осы жаттығу сол жаққа қайталанады және 5 рет қайталанады). 3. Бастапқы қалып: дене тік, қол белде. 1 - 2 - отырып, қолдарын алға созу; 3 - 4 - бастапқы қалып (жаттығу 5 рет қайталанады).				

	4. Бастапқы қалып: тік тұрып, қолды белге қою; 1 - алға еңкею, қолдарды екі аяқтың ұшына тигізу; 2 - бастапқы қалып (жаттығу 6 рет қайталанады). 5. Бастапқы қалып: дене тік, қол белде. 1 - 4 - дейін санау арқылы оң жаққа секіру, 5-8 санау арқылы сол жаққа секіру, 9-12 - екі аяқпен секіру, кідіріс жасап, жаттығуды 2-3 рет қайталау. (дене тәрбиесі)				
Гигиеналық шаралар	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).
Таңғы асқа дайындық	Гигиеналық дағдылар Пышақпен нанға май жағу қабілетін нығайту.	Гигиеналық дағдылар Жеке гигиена ережелері туралы білімдерін бекіту, балалардың мәдени-гигиеналық	Гигиеналық дағдылар Майлықты қолдануды үйрену, нанды қопсытпау, орындықты итеру,	Гигиеналық дағдылар Мәдени тамақтану дағдыларын қалыптастыру: тағамды төкпеңіз,	Гигиеналық дағдылар Тағамның қасиеттері туралы түсінік қалыптастыру: тәтті, тұзды; тағамдардың

		дағдыларды жүйелі түрде жүзеге асыруға деген қызығушылығын сақтау, тазалық әдеттерін қалыптастыру, жеке бас гигиенасына деген оң көзқарасты тәрбиелеу.	тамақ үшін алғыс айту, аузыңды шайып алу, тамақ қабылдауға жағымды қатынасты тәрбиелеу.	сорпаны нанмен жеңіз; майлықты қажеттілігіне қарай қолдануға үйрету.	аттарын бекіту.
Таңғы ас	Көркем сөз Денемді таза ұстап, Шомыламын ағынмен. Тамақ ішер алдында, Қол жуамын сабынмен. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Көркем сөз Тағы міне, таң атты, Дайын дәмді тағамдар. Үлпілдеген тиінге, Жарып берем жаңғақты. Қою сүтті беремін, Мысық пенен күшікке. Түлкіге қою айран, Тышқанға дәндер салам. Ақ қоянға тәтті нан, Тосап беремін араға. Таңғы ботқа береміз, Бақшадағы балаға. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Көркем сөз Жуын тамақ алдында, Жуын тамақ соңында, Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Көркем сөз Балаларға – тортымыз, Барлық жұртқа кұртымыз. Балмен піскен қауыршақ, Балдай тәтті бауырсақ. Қауын –қарбыз, көкөніс, Қанша жидек, көп жеміс. Қане, тойып алыңдар, Тамақтан соң ойын бар . (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Көркем сөз Ірімшікті кеміріп, Тышқан отыр керіліп. Мысық сүтті ішіп -ап, Бет жұмайды ерініп. Ботқа жеймін дейсің бе? Қазір жасап беремін. Сүт ботқасын көп жесең, Жылдам өсіп кетесің. (мәдени-гигиеналық дағдылар)
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті	«Жақындарыңды немен және қалай қуантуға болады?», «Кішкентай көмекшілер», «Менің жақсы істерім»,	Балада дос, достық туралы түсінік қалыптастыру. Достық қарым-қатынасты сипаттайтын қысқа	Денсаулық, салауатты өмір салты, мейірімділік туралы әңгімелесу. (қарым-қатынас іс-әрекеті)	«Қала үстіндегі шарлар» ойын-сауығы: үрленген шарлармен эстафеталар	Қоршаған әлеммен танысудан ойын-жаттығу "Ғажайып гүлдер" Мақсат-міндеттер:

әңгімелесу. (қарым-қатынас іс-әрекеті) "Әдептілік – әдемілік" туралы көркем шығарма оқып беру. (қарым-қатынас іс-әрекеті) Дидактикалық ойын «Досыма достық лебізім». (қарым-қатынас іс-әрекеті) Дене тәрбиесінен ойын-жаттығу "Гүлдей жайқалайық, өсейік" Мақсат-міндеттер: Балаларды доптан аттап бір жанымен жүру; жылдамдыққа, кегльдер арасымен жүре отырып, жүрумен алмастыра отырып 100-120 м қашықтыққа жүгіру; 4 м арақашықтықтан қапшықты тік нысанаға иықтан асырып, оң қолмен лақтыру дағдыларын дамыту; сап түзеуден үш қатармен	диалогтік көріністерді бірге ойнай отырып, баланың санасында «достық» ұғымын нығайту. (қарым-қатынас іс-әрекеті) Жапсыру, «Досыма сыйлық». (шығармашылық іс-әрекеті) Көркем әдебиеттен ойын-жаттығу "Үш торай" орыс халық ертегісі" Мақсат-міндеттер: Балаларға ертегі мазмұнын түсіндіру, кейіпкерлердің мінез-құлықтарымен таныстыру; жағымды, жағымсыз жақтарын ажырата білуге үйрету; тілін, сөздік қорларын дамыту; анық, көркем сөйлеуге тәрбиелеу. Музыкадан ойын-жаттығу "Ай сәулем" Мақсат-міндеттер: Балалардың музыка	«Ертегі кейіпкерлерінің жақсы істері» ертегі еліне саяхат, пікірталас. (қарым-қатынас іс-әрекеті) Сурет салудан ойын-жаттығу "Күшікке арналған үйшік" Мақсат-міндеттер: Трафареттің көмегімен көпқабатты үйдің суретін салуды үйретуді жалғастыру; техникалық дағдыларын дамыту: трафарет және қарындашпен (қара) суреттің нобайын салуды меңгерту; композиция сезімдерін дамыту суреттің элементтерін парак бетіне үйлесімді орналастыруды, бейнені қоршаған өмірден алған әсерлерінің негізі элементтерімен толықтыруды үйрету; өз туған қалаларына, үйлеріне деген сүйіспеншілік пен	өткізу, шарларға сурет салу, «ең көңілді шар» конкурсын жариялау, түрлі-түсті шардан кемпірқосақ құрастыру. (шығармашылық іс-әрекеті) Сөйлеуді дамытудан ойын-жаттығу "Гөзел Құлжабаева «Гүлдер таласы» ертегісі." Мақсат-міндеттер: Балалардың гүлдер туралы білімдерін кеңейту, бақша гүлдерін жабайы, орман гүлдерінен ажырата білуге үйрету ертегінің мазмұнымен, кейіпкерлерімен таныстыру, ертегіні тыңдауға, ертегі бойынша сұрақтарға жауап беруге дағдыландыру; сөздік қорын молайту, тіл байлығын дамыту, есте сақтау қабілетін,	Гүлдер туралы білімдерін кеңейту, оқу іс-әрекетіне қызығушылығын арттыру, сөздік қорын молайту, тілдің белсенділік қызметін арттыру. қоршаған ортаны, табиғатты сүйіп аялай білуге тәрбиелеу. Табиғи материалдардан құрастыру, мүсіндеу. (шығармашылық іс-әрекеті) Мүсіндеуден ойын-жаттығу "Құмырадағы гүл" тақырыптық пластилинография." Мақсат-міндеттер: Құмырадағы гүл көркем бейнесін ермексазбен бейнелеу техникасын қолдануды үйренуді бекіту; тегістеу, ермексаздардың түстерін араластырып, тегіс беткейге (қатты
---	---	--	---	--

	қайта тұру; оңға, солға бұрылу дағдыларын дамытуды жалғастыру; жұптасып тұрып шайбаны бір-біріне сырғанату іскерліктерін жетілдіру.	жетекшімен бірге көңілді әндер айту қабілетін дамыту; кейіпкерлер қозғалысында ойын мазмұнын дұрыс жеткізе білуді қалыптастыру. Музыка мен қимылдардың мәнерлілігін қабылдау қабілетін жетілдіру; музыканы және қимылдарды қабылдаудың тұтастығын дамыту. Достық туралы ән тыңдау, бірге айту. (шығармашылық іс-әрекеті)	құрмет сезімдерін тәрбиелеу.	ұсақ қол моторикасын, логикалық ойлау қабілетін дамыту; ертегіні оқыта отырып балаларды достыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу; табиғатқа, гүлдерге сүйіспеншілікпен қарауға оларды қамқорлауға тәрбиелеу.	қағазға) жағу тәсілдерін бекіту; кескішпен жұмыс істеуді үйренуді бекіту (жапырақтың сызықтарын салу); қатты қағаздың бетіндегі вазаға бейненің сыртына шығармай гүлдер композициясын жинауды үйретуді жақсарту; ермексазды мұқият пайдалануға, материалды үнемедеуге тәрбиелеу.
Серуенге дайындық	Серуендеуге дайындық. 1. Алдағы іс-шараға арналған ереже: шығу алдында топты ретке келтіру; киіну бөлмесінде өзін-өзі ұстау ережелерін қайталау. 2. Киімді киіндіру алгоритмін қайталау. 3. Әр түрлі ауа-райында (қар, жаңбыр, жел) көшеде өзін-өзі ұстау ережелеріне баса назар аудару - тәрбиешінің өзі көшедегі жағдайға сүйене отырып таңдайды. 4. Балалар өздігінен киінеді, қажет болса - тәрбиешінің немесе басқа баланың көмегі.				
Күндізгі серуен	Ауладағы өсімдіктерді бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі)	Теректің қыл-қыбырларын бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене	Табиғат әсемдігін бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі)	Гүлдерді бақылау(сарыгүл, космея, жолбарыстық лалагүл). (зерттеу, танымдық, қарым-	Наркесгүлді бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі)

Мақсат-міндеттер: өсімдіктерді сипаттауға, олардың арасындағы айырмашылықтар мен ұқсастықтарды атап өтуге үйрету; тірі және жансыз табиғат арасындағы байланысты көруге үйрету; пейзаждың сұлулығына тамсану қабілетін дамыту. - Күннің жылып, созылуына байланысты өсімдіктерде қандай өзгерістер болды? (Аула жасылданып, әдемі болды, барлық жерде жасыл шөптер бар, қайың мен терек гүлдейді). - Өсімдіктердің сыртқы түрі қалай өзгерді? (Жаңа бұтақтар, жапырақтар, гүл бүршіктері пайда болды, бұл әсіресе шөптесін өсімдіктерде айқын көрінеді). - Жапырақтардың пішініндегі, олардың	тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: ағаштар туралы білімдерін бекіту; әр түрлі ағаш түрлерін ажырата білуге үйрету; өсімдік тіршілігіне қызығушылықты арттыру. Ақ үлпектерден тұратын ағаштарға назар аударыңыз. Бұл қандай өсімдік? Ақ мақта мата сияқты, бұтақтардан іліп, ауада ұшып, жерде жатады - бұл теректің үлпектері. Көктемнің аяғы мен жаздың басында бұтақтардан ұшып, үлпілдек ауадан зиянды заттарды ұстайды, басқа өсімдіктердің тозаңдары, шаң мен кір және жерге түседі. Қазіргі уақытта көптеген адамдар мұрыннан су ағып, жөтеледі: бұл теректің үлпектеріне аллергия дейді. Бұл дұрыс емес,	Мақсат-міндеттер: балабақша айналасындағы ең көрікті жерді таңдап, бақылау жасау. Табиғаттың сұлу көркіне балалардың қызығушылық сезімдерін арттыру. Табиғат байлығын қорғауға тәрбиелеу. Әр жыл мезгіліне қарай табиғаттың өз сұлулығы, әсемдігі болатынын айтып түсіндіру. Бағыттаушы сұрақтар қою арқылы «Тірі және өлі»табиғаттың өзара байланысын түсінулеріне көмектеседі. Шөптің қырауы, жапырақтардың түсуі(күзде) ағаштардың бұтақтары, үйлердің шатырларын, айналаны ақ қар жапқан (қыста) жер көгереді (көктем) айнала қызыл - жасыл гүл, аспан	қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: Мәдениетті өсетіндермен жабайы өсетіндерді салыстыру. Бақта және жазықта өсетін гүлдер туралы білімін жүйелеу және бекіту. Гүлдің құрамы неден тұратынын түсіндіру: сабағы, түбірі, жапырағы, гүлденуі; гүлдер қалай көбейеді. Жаз басында гүлдер сары болады, содан соң ақ, жаздың аяғында ақшыл көк, қызыл болады; тәңертең гүл түбірі ашылады, кешке жабылады; түстердің молшылығы және алуан түрлілігін меңгерту. Мәдени және жабайы өсетін гүлдердің ұқсас белгілерін байқап,	Мақсат-міндеттер: өсімдіктермен танысуды жалғастыру. - Бұл гүлдер қалай аталады? - Бұл гүлдер кішкентай, тостағаншасы және 5 біріктірілген жапырақшалардан тұратын королла, бүршіктері қызғылт, ал ашылмаған гүлдері сары орталы ашық көк, олар ылғал мен жарықты жақсы көреді. Нәркес - ерте көктемде гүлдейтін шөптесін, пиязшық өсімдіктердің бірі. Қазақстанда нәркестің көбіне сары, ақ түстері кездеседі. Нәркес жұпар иісінің арқасында «басын айналдыру, есеңгірету» деген атауға ие болған. Наркесгүл наурыз, сәуір айларында шешектейді, гүл жарады. Гүлдеу күндері 20-25 күнге
---	---	--	--	--

түсі мен көлеміндегі айырмашылықтарды табыңдар. (Мысалы: ирис жапырағы қайыңнан немесе үйеңкі жапырағынан едәуір үлкен, дегенмен, ирис өсімдігінің өзі ағаштармен салыстырғанда өте аз.) Болжам: қайыңнан көптеген шырындар ағып жатса – жаз жаңбырлы болады; желсіз орман шу шығарса – жаңбыр болады. Тәжірибе: "Күн заттарды кептіреді". Мақсат-міндеттер: күннің заттарды жылыту қабілетін ашу. Материал: қуыршақ киімдері, доп, су құйғыш. Тәжірибе барысы: қуыршақ киімдерін күн шуақты жерде іліп қою, оның қаншалықты тез кебетінін қадағалау; құмды жәшікке сулаңыз	адамдар лас ауа мен тозаңға аллергиясы бар. Тәжірибе «Температураға байланысты топырақтың жағдайы» Мақсат-міндеттер: топырақ жағдайының ауа-райына тәуелділігін анықтау. Тәжірибе барысы. Шуақты күні жерді зерттеп көру, қолмен ұстап көргізу: жылы (күн оны қыздырды), құрғақ (қолында ұсақталады), түсі (ашық қоңыр), жерді суару (жаңбыр жауған сияқты); оны қайтадан ұстату, зерттеу. Жер қарайды, ылғалданды, балалар саусақтарының ұштарымен басады - ол жабысқақ болып, бір-біріне жабысады. Суық су топырақты салқындатты. Еңбек: ағаштардың топырағын қопсыту. Мақсат-міндеттер:	шайдай ашық (жазда) Көркем сөз Жаз келіпті дегенше, Алма пісіпті дегейсің. Бақшамызда ендеше, Алма теру көбейсін. Жұмбақ шешу: Қайнамай піскен, Асықпай түскен. (Жеміс-жидек) "Қаракұс пен балапандар" қимыл-қазғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: тәрбиешінің бұйрықтарын тыңдай білуге үйрету, зейінді дамыту; шапшандыққа, алғырлыққа, шыдамдылыққа тәрбиелеу. Ойыншылар "қаракұс" пен "тауықты" санамақ арқылы таңдайды. Қалғандары "балапандар" болып ойынға қатысады. Олар "тауықтың" артына тізіліп (6-8 бала болып) тұрады. Ойын алаңының бір	тәрбиешінің басқаруымен балалар мынадай қорытынды жасауы мүмкін: гүлдің мәдени формасы ірі, бақта өсетін гүлдер түстері жағынан әр түрлі, себебі оларды адамдар күтіп, баптайды. Гүлдердің әсемдігін қызықтай білуге тәрбиелеу және топты безендіруге қанша гүл керек болса, сонша жинау. Жұмбақ Құлпырса, қадірлейді, аялайды, Құраса, сыпырғышқа жарамайды. (Гүл) Мақал-мәтел Күнсіз гүл өспес, күтүсіз ұл өспес. Көркем сөз «Көктем келді гүл алып» Ө. Тұрманжанов Көктем тілін ұғайық. Қызғалдақты терейік, Теріп үйге келейік.	дейін созылады. Гүлдері жай күлтелі және гүлпарлы болып екіге бөлінеді. Наркесгүл – пиязшық гүлдердің ішіндегі ең ерте гүлдейтін өте әсем гүл. Ол бір түбінен бірнеше гүл ашады. Басқа пиязшық гүлдер бір түбінен бір ғана гүл шоғын жарса, олардың арасында тұрған наркесгүл бір түбінен үш не төрт сабақ гүл шоғымен көзге түседі. Осыған қарап, қазақ оны «көп басты гүл», «көп сабақты гүл» деп те атайды. Түсіне қарап «құбылгүл», «түстігүл» деп те ат қойған. Биіктігі 30-40 см аралығында болады. Үйде, бақшада, аулада, гүлзарларда көптеп өсіруге болады. Хош иісті гүл, оны үйде өсіргенде ғажайып хош иіс таратып тұрады. «Ағаш» дидактикалық
---	--	--	--	--

және серуендеу кезінде оның кебуін қадағалау. Балабақша ғимаратына күн және көлеңкелі жақтарына қолды тигізу. Қорытынды: күн заттарды жылытады. Дидактикалық ойын «Жапырағына қарай ажырат».	ағаштарды күтуге үйрету. Дидактикалық ойын «Жапырағына қарай ажырат».	шетінен қарақұстың "ұясы" сызылады. Педагог: "Қарақұс!" деп, белгі берген кезде, "қарақұс" "тауықтың" артында бір-бірінің белінен ұстап тізіліп тұрған балапандардың ең соңғысын ұстап алуға ұмтылады. "Тауық" болса - екі "қанатын" (екі қолын) екі жаққа соза, балапандарын қорғаштайды. Балапандар да қарақұсқа алдырмауға тырысады. Олар тек тізбекті бұзбауға тиіс. Ұсталған балапандарды "қарақұс ұясына" алып кетеді. Екі-үш балапан ұсталған соң ойын жүргізушілер қайта сайланып, ойын қайта басталады. Педагог ойынның алдында балалармен қауіпсіздік ережелерін қайталау керек. Еңбек: ауланы сыпыру.	Көбелектей киінген. Гүлді көріп сүйінген. Қимылды ойын «Аю және ара» Белгіні естіп тапсырманы жылдам орындай білуге, шыдамдылыққа, шапшаңдыққа тәрбиелеу. Еңбек : топты әсемдеу үшін гүлдерді жинаймыз. Әсемдікті сезіне білуге, гүлдерді түбірсіз жұлуға, бірлесіп еңбектенуге тәрбиелеу. "Қандай гүл екенін ойлап тап ?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды сипаттама бойынша гүлдерді ойлап табуға; гүлдерді айыра білулерін бекіту. Өзіндік іс-әрекеті: өздерінің еріктері бойынша ойын түрлерін таңдау. Ойын	ойыны - ойын әрекеттері, жүргізуші жыл мезгілін атайды, балалар ағашты, жыл мезгілін әр түрлі етіп бейнелейді. Еңбек әрекеті: құм жәшігіндегі құмды қопсыту. Мақсат-міндеттер: балаларды, өздеріне тиісті ойындарды ойнау үшін, қолайлы жағдайларды жасауға бейімдеу. Жабдықтары: күрекшелер. "Соқыр теке" қазақ ұлттық қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын ережелерін сақтап, әділ ойнауға баулу; кеңістікті бағдарлау, қимылдарды, тепе-теңдікті сақтай жүріп, үлестіре білуге, бір-бірлеріне кедергі жасамауға дағдыландыру; түйсік,
--	---	--	--	--

«Келіндер, қай топ дұрыс жапырақтарды табатынын көрейік» дейді. Балалар іздеуді бастайды. Әр топтың мүшелері тапсырманы орындап, жапырақтары сәйкес ағаштың айналасына жиналады. Бірінші болып ағаштың қасына жиналған немесе көп жапырақ жинаған топ жеңіске жетеді. Балалардың дербес әрекеті. "Өткеншек" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды бірігіп, шеңберде ойын ережесіне сай, қимылдарын үлестіре біле ойнауға ынталандыру; бір адамдай, мәтінге сай, шеңбер бойымен біресе бір, біресе екінші жаққа жүріп, содан соң жылдамдықты қосып, жүгіруге және тоқтап, отыра қалуға	мүшелері тапсырманы орындап, жапырақтары сәйкес ағаштың айналасына жиналады. Бірінші болып ағаштың қасына жиналған немесе көп жапырақ жинаған топ жеңіске жетеді. Қимылды ойын «Аңшы мен қояндар». Мақсат-міндеттер: балаларды қоян болып секіруге, аңшыдан қорғануға үйрету. Ойын мазмұны. Алаңның бір жағына аңшы, келесі жақта қояндарға орын белгіленеді. Әрбір үйде 2-3 қоян болады. Белгі бойынша қояндар үйінен шығып, жайылымда қос аяқтап, секіріп жүреді. Тәрбиеші: «Аңшы» дегенде қояндар үйлеріне жүгіреді. Аңшы бала оларға доп лақтырады. Доп тиген қояндар атылған болып	Мақсат-міндеттер: ұқыптылыққа, жинақылыққа үйрету. Керекті құралдар: Сыпырғыш, күрекше, қорапша. "Үш табан" қазақ ұлттық (асықтармен) қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды мергендікке, шыдамдылыққа, ұқыптылыққа, ептілікке тәрбиелеу; асықты қолда қолда еркін ұстап, ойын алаңында белгілі қимылдарды жасауға дағдыландыру. Ойынға үш-төрт бала қатыса алады. Әр балаға бір-бірден асық, бір-бір сақа беріледі. Көмбеге бір-бірден асық тіккен әр топтың ойыншылары өз алаңдарында жеке-жеке сақаларын үйіріседі. Сақасы алшы түскен бала бірінші болып, одан кейінгілері рет-ретімен (тәйке, бүк,	ойнау кезінде белсенділік таныта білуге тәрбиелеу.	зейін қабілеттерін дамыту; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойыншылар шеңбер құрып тұрады. "Соқыр текені" санамақ арқылы тағайындайды. Содан соң "текені" ортаға шығарып, көзін байлап, бір орында айналу сұрайды. Балалар осы кезде: "бір, екі, үші! Соқыр теке, бізді ұста!" - деп "соқыр текені" қолымен түртіп қойып, одан айнала қашып жүреді. "Соқыр текенің" міндеті - түрткен баланы ұстап алу және оны танып, есімін атау. Педагог балалар тым алшақ қашып кетпес үшін, үлкен шеңберді сызып қояды. Ойыншылар сол шеңберден аспай ойнау керек. Шеңберден шығып
--	--	--	---	--

	дағдыландыру; ептілікке, ұйымшылдыққа тәрбиелеу; қауіпсіз қимылдай білуге машықтандыру. Ақырын-ақырын итеріп, Өткеншекті қозғалтамыз. Жылдам-жылдам жүгіріп, Шеңберді айналдырамыз. Д. Ахметова.	саналады. Аңшы оны өзіне алып кетеді. Ойын бірнеше рет қайталанады.	ішік) "ұшуға" кіріседі (көмбеден алшақтау жерге барып сақа үйіреді). Сақасы алшы түскен ойыншы бірден көмбедегі тігіулі асықты атады. Осылай болмаған жағдайда, асық ату, бәрі ұшып болған соң, бастапқы кезек бойынша жалғасады.		кеткен бала, ойыннан да шығады. Кім ұстанылып, танылып жатса, "соқыр теке" болып, ойынды жалғастырады. Қимылды ойын «Түс және аралар» - жүгіру жаттығулары, белгі бойынша әрекет ету, сөздерге сәйкес қимылдар жасау.
Серуеннен оралу	Серуеннен оралу кезіндегі ескертулер: - учаскіден шығар алдында, аяқ-киімді, қалталарды құм-қоқыстан қағу; - балабақшаға кірер алдында балаларға аяқтарын жақсылап құрғату; - ғимаратқа тыныштықпен, есікті тарс жаппай кіру; - серуенге шығарылған жабдықтар мен ойыншықтарды белгілі жерге тізіп қою; Балалардың жүйелі түрде жылдам шешіне білу, киімдерді шкаф сөрелеріне ұқыпты орналастыра білу қабілеттерін жетілдіру. Жеңдерін түріп, қолдарын сабындап, суды жан-жаққа төкпей, тазарғанша жуа білу дағдысын дамыту. Айнаның алдында беті мен үстін бақылап, шашын тарап, асқа толық қанды дайын түрінде келуге машықтандыру.				
Гигиеналық шаралар	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау.	Санитарлық- гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған	Санитарлық-гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық талаптар қойылған	Санитарлық- гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша	Санитарлық- гигиеналық талаптарды сақтап жуыну. Шектеу шараларына байланысты залалсыздандыру үшін қосымша санитарлық

	Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	санитарлық талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).	талаптар қойылған болса, оны орындау. Қажеттілігіне қарай, балаларға көмектесу арқылы өз-өзіне қызмет ету дағдыларын бекіту (педагогтің көмегі, бір-біріне көмектесу).
Түскі асқа дайындық	Мәдени-гигиеналық дағдыларды жетілдіру: шанышқыны бас бармағыңызбен және ортаңғы саусақтарыңызбен ұстаңыз, сұқ саусағыңызбен үстіңгі жағынан ұстаңыз; қолдың шанышқысының орнын өзгертпестен, тек қолды сәл бұрап әр түрлі тағам түрлерін жеу керек.	Үстелдегі тағамға назар аудару; үстелде отыру мәдениеті, тамақтану мәдениетімен таныстыруға бағытталған жеке жұмыс; этикет ережелері.	Балаларды өз бетінше киінуге, аяқ киім киюге үйрету, өзіне-өзі қызмет ету дағдыларын дамыту; балаларда шкафтан киім алу және оны шешкеннен кейін орнына қою, бәрін ұқыпты бүктеу қабілеттерін қалыптастыру.	Үстелдегі тағамға назар аудару; үстелде отыру мәдениеті, тамақтану мәдениетімен таныстыруға бағытталған жеке жұмыс; этикет ережелері.	Қолды жуу ережелерін бекіту; ойын - жарыстар; тәрбиешінің тазалық туралы әңгімесі; балалардың өзін-өзі бақылауы.
Түскі ас	Көркем сөз Күні бойы қызыққа, Батамызда қаламыз. Қиынсынып қашпаймыз, Шынығамыз жастай біз. Көңілді әуен сазымен,	Көркем сөз Тамақтың алды-артында, Қолыңды, бала, жуып жүр. Ас ішуді "рақметпен"	Көркем сөз Тиін жанғақ жарады, Ешкі шөп жеп барады. Құстар дәнді шоқиды, Ұлу отыр қоқиып. Сүйекті жеп күшігім,	Көркем сөз Нан анасы бидаймын, Елге астық сыйлаймын. Дәнім толып піскенде,	Көркем сөз Сырттан келіп үнемі, Сабынмен қол жуамыз, Таза болды мұнтаздай, Тағамға қол созамыз. (мәдени-гигиеналық

	Жаттығуды бастаймыз. Микробтар қаскүнем, Көрмесем де білемін. Ішер кезде асты мен, Қолды жуып жүремін. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Аяқтау туралы біліп жүр. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Ара балды сорады. Жемге тойған бұзауым, Қамаулы тұр қорада. Ботқа жеймін дейсің бе? Қазір жасап беремін. Сүт ботқасын көп жесең, Жылдам өсіп кетесің. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	Қауызыма сыймаймын. Ақ, қарамын, сарымын, Мен өнімді тарымын. Халқым еңбек сіңірсе, Қайтарамын қарымын. (мәдени-гигиеналық дағдылар)	дағдылар)
Күндізгі ұйқы	Балалардың тыныш ұйқысы үшін қолайлы жағдайлар жасау.				
Ұйқыдан тұру	Ұйқыдан кейін бірден төсекте жаттығу жасау; жатқан күйінде, төсектен тұрмай, көрпенің астында балалар жалпы дамыту жаттығуларының аз мөлшерін орындайды; (гимнастика, 2-3 минут төсекте, балалардың ұйқыдан біртіндеп ояу күйіне өтуіне бағытталған. Оянған балалармен жүргізген дұрыс, қалғаны оянған кезде қосылады) Жалпақ табанды болдырмау үшін денсаулық жолымен жүру. (дене тәрбиесі)				
Бесін асқа дайыдық. Бесін ас.	Гигиеналық дағдылар Асқа назар аудару. Жеке гигиена ережелері туралы білімдерін бекіту, балалардың мәдени-гигиеналық дағдыларды жүйелі түрде жүзеге асыруға деген қызығушылығын сақтау, тазалық әдеттерін қалыптастыру, жеке бас гигиенасына деген оң көзқарасты тәрбиелеу.				
Тәрбиеші мен балалардың еркін әрекеті	"Қай өсімдік?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың өсімдіктер туралы білімдерін тиянақтау. Педагог себеттен өсімдіктерді алып, балаларға көрсетеді. Ойын барысы. Мында дәрілік өсімдіктер бар. Мен сендерге бір	"Гүл дүкені" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: түстерді ажырата білу, тез атау, басқалардың арасынан қажетті гүлді табу қабілеттерін бекіту. Балаларды өсімдіктерді түсі бойынша топтастыруға, әдемі гүл шоқтарын жасауға үйрету.	Үстел-үсті ойыны: "Өсімдіктер, жануарлар" (лото). Мақсат-міндеттер: ойын біздің планетамыздың жануарлар мен өсімдіктер әлемімен таныстырады, ой-өрісін кеңейтеді, заттардың жалпы ерекшелігін бөліп көрсетуге және оларды белгілері	"Қарап ал да, есіне сақта" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды көрген суреттерді есіне сақтап, көз алдына елестете отырып әрқайсысын ретімен атап шығуға жаттықтыру. Ойын барысы.	"Не қандай болады?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: заттарды түсі, пішіні, сапасы, материалы бойынша жіктеуге үйрету; салыстыру, мүмкіндігінше осы анықтамаға сәйкес элементтерді таңдау. Жасыл түстің не екенін айтайық - қияр,

	өсімдікті көрсетемін, ал сендер бұл туралы білетіндеріңнің бәрін айтуың керек. - Ол өсетін жерді ата (батпақ, шалғындық, сай). Мысалы, түймедақ (гүл) жазда, жолжелкен (тек аяғы жоқ жапырақтары жиналады) көктемде және жаздың басында, қалақай көктемде, ол жай өсіп келе жатқанда жиналады (2-3 баланың әңгімелері) Қимылды ойын: "Кім артық?" Мақсат-міндеттер: жылдамдыққа, шапшаңдыққа үйрету. Ойын шарты: балалар екіден шеңбер құрып тұрады, ал, сыңары жоқ бала шеңбер бойымен жүгіріп, сыңарымен тұрған баланың артына барып тұрады. Енді бұл топта үш бала болады. Бірінші бала шеңбер бойымен жүгіреді де, өзіне басқа	Ойын барысы. Балалар гүлдердің көп таңдауы бар дүкенге келеді. 1 нұсқа. Үстелде әртүрлі пішіндегі түрлі-түсті жапырақшалары бар табақ бар. Балалар өздеріне ұнаған жапырақшаларын таңдап, олардың түсін атайды және тандалған жапырақшаларға түсі бойынша да, пішіні бойынша да сәйкес келетін гүл табады. Сюжетті-рөлді ойын "Супермаркет". Мақсат-міндеттер: балаларды өз ойын жоспарын құрдастарымен үйлестіруге үйрету, ойын барысында рөлдерді ауыстыру. Балаларды қоршаған өмір туралы білімдерін ойындарда кеңірек қолдануға шақыру, диалогтік сөйлеуді дамыту.	бойынша топтауға үйретеді. Лото көптеген түрлі ойын жағдайларын модельдеуге мүмкіндік береді. Ойын барысында логикалық ойлау, бақылау, зейін, есте сақтау дамиды, қолдың ұсақ моторикасы жетілдіріледі. "Не қайда өседі?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың өсімдіктер жөніндегі білімдерін бекіту, заттар арасындағы кеңістік байланыстарын анықтау дағдысын дамыту, өсу орнына қарай өсімдіктерді топтастыру. Балалардың өз бетінше ойлау қабілетін және белсенділіктерін дамыту. Көрнекіліктер: бақ пен бақшаның, жеміс пен көкөністердің суреті. Ойын шарты: бақ пен бақша салынған	Үстелде төрт-бес өсімдік қояды. Педагог естеріне сақтап алуды ұсынады. Педагог балаларды көздерін жұмуға шақырады және өсімдіктердің бірін алып тастайды. Балалар көздерін ашып, қай өсімдік жоқ екенін табу керек. Ойын 4-5 рет ойналады. Әр уақытта үстелдегі өсімдіктердің санын көбейтуге болады. "Гүлдерді күтеміз" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың табиғатты рухани бағалау мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау, яғни суару, қопсыту дағдыларын қалыптастыру. Гүлдердің түрлерін (көпжылдық, пияз біржылдық, шөптекті,	қолтырауын, жапырақ, алма, көйлек, ағаш ... Кең - өзен, жол, таспа, көше ... т.с.с. ең көп сөзді атаған жеңімпаз болады, әр дұрыс айтылған сөз үшін бала жетон алады. "Экологтар" сюжетті-рөлдік ойыны. Мақсат-міндеттер: жағдай туғызу және әлеуметтік шығармашылықты ынталандыру, ойын сюжетіне сәйкес кіші топтарға бөлу, сөйлеу этикеті дағдыларын қалыптастыру. Экологтар жұмысының гуманитарлық бағыты, оның табиғатты қорғауға қажеттілігі, әлеуметтік маңызы туралы балалардың ойларын кеңейту. Ойын әрекеттері үлгісі: объектіні таңдау, аймақтың карталарымен, жоспарларымен жұмыс
--	--	---	---	--	--

	топтан серік іздеп табады. Ал, ол топтың алдындағы бірінші бала өзі және жаңа серік іздеуге кіріседі. Сөйтіп, ойын әрі қарай жалғасады. Сюжетті-рөлдік ойын «Супермаркет», «Сән салоны».	Ойын әрекеттері үлгісі: супермаркетке келу; қажетті тауарларды сатып алу; менеджерлердің кеңестері; сату туралы хабарландырулар; сатып алу үшін төлем; тауарларды орау; супермаркет директорымен немесе әкімшісімен жанжалды жағдайларды шешу.		тұқымдас гүлдерді) ажырата білуге үйрету. Гүлдер сұлулық белгісі екенін, оларды күтіп-баптап, қамқорлыққа алу керектігін түсінеді. Ойын шарты: гүлдерді екіге бөлу, дала гүлдерін газонның қасына іліп, ал бөлме гүлдерін үйдің қасына қою, суреттер бойынша әңгімелету.	жасау; экологиялық паспорттарды зерттеу; экологиялық жағдайды зерттеу (су, ауа, топырақ үлгілері және т.б.); айыппұлдарды ұсыну; экологиялық жағдайды жақсарту бойынша жұмыс; суретке түсіру, бұзушылықтарды түсіру. Құрал-жабдықтар: жоспарлар, карталар, жер бедерінің сызбалары; «Қызыл кітап»; халаттар; саяхатшылар; бейнекамера; әр түрлі жануарлар мен өсімдіктердің төлқұжаттары. Ұлттық ойындарды ойнату: «Түйілген орамал», «Арқан тартыс», «Білектесу», «Алтын сақа».
Серуенге дайындық	Серуендеуге дайындық. 1. Алдағы іс-шараға арналған ереже: шығу алдында топты ретке келтіру; киіну бөлмесінде өзін-өзі ұстау ережелерін қайталау.				

	2. Киімді киіндіру алгоритмін қайталау. 3. Әр түрлі ауа-райында (қар, жаңбыр, жел) көшеде өзін-өзі ұстау ережелеріне баса назар аудару - тәрбиешінің өзі көшедегі жағдайға сүйене отырып таңдайды. 4. Балалар өздігінен киінеді, қажет болса - тәрбиешінің немесе басқа баланың көмегі.				
Серуен	Ауладағы өсімдіктерді бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: өсімдіктерді сипаттауға, олардың арасындағы айырмашылықтар мен ұқсастықтарды атап өтуге үйрету; тірі және жансыз табиғат арасындағы байланысты көруге үйрету; пейзаждың сұлулығына тамсану қабілетін дамыту. - Күннің жылып, созылуына байланысты өсімдіктерде қандай өзгерістер болды? (Аула жасылданып, әдемі болды, барлық жерде жасыл шөптер бар, қайың мен терек гүлдейді). - Өсімдіктердің сыртқы	Гүлзардағы гүлдерді бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: балаларды жазда жайқалған гүлдермен таныстыру; балаларға олардың қалай аталатынын есте сақтауға көмектесу; түсін анықтау қабілетін бекіту. Әңгімелесу. Балалар, қазір жылдың қай мезгілі? (жаз) - Жазда бізді не қатты қуантады? Жылдың осы мезгіліндегі ең әдемі, түрлі-түсті және алуан түрлі табиғат қандай? -Қанша жарқын әдемі гүлдер бар екенін қарандар! (гүлзарлардағы гүлдерге назар аудару)	Жазда гүлдерді бақылау (жалғасы). (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: гүлдерді күтуге, табиғатты қорғауға, гүл табиғаттың бір бөлшегі екенін түсіндіру. - Гүл деген не? - Гүл қандай болады? - Ол қайда өседі? - Гүлдің қандай түрлерін білесіңдер? - Гүлдің пайдасы бар ма? Көркем сөз Гүл өсір сен бағыңда, Тұрсын көздің жауын ап. Бүршік жарған шағында, Үзе көрме жұлып ап. "Айгөлек" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: ұжымдық ойында күш-	Гүлзарларға экскурсия. Түймедақ гүлін бақылау. (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: балалардың қоршаған әлемге қызығушылығын арттыру, балалардың белгілі бір гүл - түймедақ туралы білімдерін жүйелеу. -Балалар айтыңдаршы, балабақша әдемі ме? (балалардың жауаптары) - Ал балабақша аумағын қазір, жаз мезгілінде не ерекше безендіреді? (балалардың жауаптары) - Дәл солай, гүлдер.	Бақылау «Әсем гүлдерді вазаға салуға болады» (зерттеу, танымдық, қарым-қатынас, еңбек іс-әрекеті, дене тәрбиесі) Мақсат-міндеттер: гүлді өсімдіктердің сұлулығын, оны сақтап қалуға деген ұмтылысын қабылдай отырып, қуана білуге тәрбиелеу; адамдарға деген мейірімді қатынас және оларды қуантуға деген ұмтылыс; бөлмені гүлдермен безендіруді үйрену. Педагог балаларды гүлзарға алып келеді және оларды гүлдерге тамсануға шақырады. Біраз кідірістен кейін ол гүлге қарағандағы сезімдері туралы айтады. Содан кейін ол

түрі қалай өзгерді? (Жаңа бұтақтар, жапырақтар, гүл бүршіктері пайда болды, бұл әсіресе шөптесін өсімдіктерде айқын көрінеді). - Жапырақтардың пішініндегі, олардың түсі мен көлеміндегі айырмашылықтарды табыңдар. (Мысалы: ирис жапырағы қайыңнан немесе үйеңкі жапырағынан едәуір үлкен, дегенмен, ирис өсімдігінің өзі ағаштармен салыстырғанда өте аз.) Болжам: қайыңнан көптеген шырындар ағып жатса – жаз жаңбырлы болады; желсіз орман шу шығарса – жаңбыр болады. Тәжірибе: "Күн заттарды кептіреді". Мақсат-міндеттер: күннің заттарды жылыту қабілетін ашу.	Көркем сөз Гүлім, гүлім, өсе бер, Әдемі боп, асыл боп. Күндей жайнап кете бер, Қызыл, сары, жасыл боп. - Ата-аналар әрқайсымызға есім берді: Адлет, Мансур, Адия, Алия. Адамдар шатаспас үшін, гүлдерге де, табиғат аттар мен есімдер берді. Гүлдердің пішіндері мен түстері әртүрлі. - Біздің гүлзарға мұқият қараңдар. Онда өсетін гүлдерді танысыңдар ма? Тәрбиеші балалардың назарын түймедаққа аударады. - Бұл гүлдер түймедақ деп аталады. Олардың есімдерін бірге қайталайық. (хормен және жеке қайталау) - Айтыңдаршы, балалар, олар қандай түсті? (балалардың жауаптары)	жігерді, белсенділікті, ептілікті, шапшаңдықты көрсете білуге дағдыландыру; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Айгөлек ойыны кең алаңда өткізіледі. Ойыншылар саны мен жас шамасына қарай екі топқа бөлінеді де, арасы 15-20 метрдей жерде қол ұстасып қарама-қарсы тізбек құрып тұрады. Ойын жүргізуші екі топтың біреуіне кезек береді. Олар барлығы қосылып, төмендегі өлеңді айтады: Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Бізден сізге кім керек? Бұған екінші топтың ойыншылары жауап береді. Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар,	Бүгін балабақшаға экскурсия жасап, гүлдер әлемінің әсемдігі мен алуан түрлілігіне сүйсінейік. Біздің гүлдер бар жерлеріміз қалай аталады? - Дәл солай, гүлзарлар. Біздің балабақша әр түрлі гүлдер салынған әдемі гүлзарлармен безендірілген. Сендерге көптеген гүлдер таныс, кейбірі туралы мен бүгін айтып беремін. - Балалар, гүлдер - бақыттың, мейірімділіктің, сұлулықтың белгісі. Сондықтан, көбінесе адамға жақсылық жасағысы келгенде, олар оған гүл береді. Сондықтан мен бүгін сыйлық жасағым келеді. Оларды тамашалап, мұқият қараңдар, оларға қол	балалардан гүлдер ұнайды ма, гүлдер неге әдемі, кім өзін бақытты сезінетінін сұрайды. Содан кейін адамдарға қуаныш сыйлайтын, осындай сұлулықты сақтап, қорғау керек дейді. - Гүлдер ауланы безендіреді, бірақ егер бірнеше өсімдіктерді кесіп, оларды вазаға салса, онда олар бөлмені де безендіреді. Кішкентай гүл шоғын балабақша қызметкерлерінің біреуне сыйға тартуға болады - гүлдер ұсынылған кезде бәрі өте риза болады. Балалар тәрбиешіге екі шағын гүл шоқтарын кесуге көмектеседі, оның бірі топ бөлмесіне, екіншісі сыйлық ретінде. Топта педагог балалармен бірге гүл шоғы ерекше әдемі
---	--	---	--	--

Материал: қуыршақ киімдері, доп, су күйғыш. Тәжірибе барысы: қуыршақ киімдерін күн шуақты жерде іліп қою, оның қаншалықты тез кебетінін қадағалау; құмды жәшікке сулаңыз және серуендеу кезінде оның кебуін қадағалау. Балабақша ғимаратына күн және көлеңкелі жақтарына қолды тигізу. Қорытынды: күн заттарды жылытады. "Жапырағына қарай ажырат" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: өсімдіктерді белгілі бір белгі бойынша топтастыруға үйрету, балаларды өсімдіктерді белгілері бойынша тануға үйрету. Зейінді, есте сақтауды, сөйлеуді және логикалық ойлауды дамыту. Табиғатқа деген құрмет сезімін тәрбиелеу.	- Енді балалар, біз басқа гүлдерге барамыз. Олар бархатцы деп аталады. (түстері мен пішініне назар аударту). Ал мынау календула гүлі. Бұл гүлдер емдік болып саналады. Осы есімді бірге қайталайық. (хормен және жеке қайталау, және олар қандай түсті, кім бізге айтып береді? (балалардың жауаптары) - Мына гүлдер, балалар Петуния деп аталады. Осы есімді бірге қайталайық. (хормен және жеке қайталау). Олар қандай түсті, кім бізге айтып береді? (балалардың жауаптары) - Енді келесі Флокс деп аталатын гүлге барайық. (мұғалім балаларды гүлдің хош иісін сезінуге шақырады). - Балалар, сендер өсу үшін не істейсіңдер?	Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Шолпан атты қыз керек,- дейді. "Шолпан" деген сөздің орнына басқа бір баланың немесе қыздың атын қойып айта береді. Қарсы топтан шақырылған қыз не бала жүгіріп келген бойы тізіліп тұрған топтың әлсіз жерінен үзіп өтуге тиісті. Егер үзе алмаса, сол топта қалып қояды. Ал үзсе, өзі қалаған ойыншының бірін өз тобына алып қайтады. Ойыншылар түгел шақырылып болған соң, екі жақтың ойыншылары саналады. Қай топтың саны көп болса, сол топ ұтқан болып есептеледі. "Ақ серек, көк серек" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шарты бойынша ойнауға, мұқият және белсенді	тигізе аласыңдар, хош иісін тіскеуге болады, бірақ мұндай сұлулықты бұзбау керек, сонда біз өз әсерлерімізді суреттерде көрсетеміз. (Балалар гүлдерге тамсанады, кейбіреулері қол тигізеді, зерттейді, иіскейді) - Қазір жылдың қай мезгілі? - Жаз айларын ата. - Қандай ай? - Неге гүлзарлардағы гүлдер орман гүлдеріне қарағанда үлкен, әдемі болып өседі? Балалар: гүлзарлардағы гүлдерге қамқорлық жасайды, ормандағы гүлдері өзі өседі.. - Иә, дәл солай, гүлдер үлкен болу үшін, оларды күту керек. Мұны қалай істегенімізді еске	болатын жер іздейді. Вазаны қайда қоюға болатынын балалардан кеңес сұрайды: топтық бөлмеде, киім ауыстыратын бөлмеде, ішке жатын бөлме; үстелге, сөреге немесе шкафқа? Содан кейін барлығы тағы кімге гүл шоғын беру керектігін бірге талқылайды. Педагог балалармен бірге гүл шоғын береді. "Қойшы мен табын" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартына сай ойнауға дағдыландыру; ойын желісіне белсенді қатысуға бейімдеу, басқарушы және ойыншы рөлдерін ойнай білуге машықтандыру; шапшаңдыққа, зеректікке, жылдамдыққа баулу;
---	---	--	---	---

Ойын барысы. Педагог балалар тобын бірнеше кіші топтарға бөледі. Әрқайсысы ағаштардың жапырақтарына мұқият қарауды, содан кейін жердегі бірдей жапырақтарды табуды ұсынады. Педагог: «Келіндер, қай топ дұрыс жапырақтарды табатынын көрейік» дейді. Балалар іздеуді бастайды. Әр топтың мүшелері тапсырманы орындап, жапырақтары сәйкес ағаштың айналасына жиналады. Бірінші болып ағаштың қасына жиналған немесе көп жапырақ жинаған топ жеңіске жетеді. "Өрмекші мен шыбын" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: түрлі бағыттарға, қимылдарды үлестіре жүріп, жүгіре білуге дағдыландыру; тепе-теңдікке, шыдамдылыққа тәрбиелеу.	(тамақ жейміз). Гүлдер де өседі. Қалай ойлайсындар, олар не ішеді? (гүлдер су «ішеді»). - Әрине, балалар, гүлдерге ылғал - су керек. Адамдар оларды су құйғыштармен суарады. - Енді гүлге мұқият қарап, оның не екенін айтайық. Тәрбиеші сабақты, жапырақтарды, гүлдерді көрсетеді (гүлшоғыры, ортасы, балалармен бірге олардың түстерін анықтайды). - Енді біз суарғыштан барлық гүлдерді суарайық. Еңбек әрекеті: гүлдердің тұқымдарын қағаз қалташаларына жинау. Мақсат-міндеттер: ұқыптылыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу. "Бояулар" қимыл-	болуға; батылдыққа, жылдамдыққа, жеделдеп жүгіруге баулу; балалардың тіл байлығын жетілдіру, достық қарым-қатынастарын дамыту. Ойын ашық алаңда өткізіледі. Ойынға қатысушылар екі топқа бөлінеді. Аралығы 30-40 метрдей жерге бір-біріне қарама-қарсы орналасады. Қаз-қатар қол ұстасып, тізіліп тұрады. Жеребе бойынша ойынды бастаған топтың балалары әндете өлең айтады. - Ақ серек, көк серек, Бізден сізге кім керек? Екінші топтағылар ойыншының атын атайды. Сол кезде аты аталған бала өз тобынан шығып, екпіндей жүгіріп келеді де, қарсы топтың тізбегін үзіп кетуге тырысады. Егер үзіп кетсе, бір	түсірейік. Балалар: жерді қазу, тұқым себу немесе көшет отырғызу, жер құрғағанда суару, топырақты копсыту, арамшөптерден арылту. Көркем сөз Үзіп алсаң сен бір гүл, Үзіп алсам мен бір гүл, Не қалады сиқынан, Қызыл - жасыл жерден бұл? Жайнап өсіп далада, Көздің жауын ала ма. Бірде - бірін жұлғызба, Қасындағы балаға. -Балалар, түймедақ гүлін білесіңдер ме? -Түймедақ гүлінің бейнесі қалай? -Түймедақ гүлінің ортасы күннің көзі сияқты сары әрі дөңгелек болады. -Ал, күлтешелері ақ, сары әрі екі жолмен	күш-жігерін, төзімділігін дамыту. Алаңның бір жағында көмегімен қой қора қоршалады. Ойнаушылар санамақ арқылы "қойшыны" таңдалып алады; қалғандары – "қойларды" сомдайды. "Қойшының" көзін байланады. Балалардың біреуі (алғашында педагог) "қойшыдан сұрайды: "Қойшы, қойшы, маған қанша қадам бересің?". "Қойшы" өз санын (онға дейін) айтады. Осы қашықтықтан "қойшы": «Менің табыным қайда?", - деп сұрайды. "Қойлар" (балалар): "Мә-мә-мә..", - деп дауыстайды да үндемей қалады. Қойшы оларды іздей бастайды. Балалар жүргізушіден қашып құтылмақшы болады.
---	---	--	--	---

Балалар "өрмекшіні" санамақ арқылы тағайындайды. "Өрмекші" бала алаңның ортасында тұрады, балалар белгі бойынша бір шеттен екінші шетке өтіп кетпекші болады. "Өрмекшінің" міндеті - "шыбындарды" қолмен түртіп ұстап алу. Көңілді шыбындар Жан-жаққа ұшады. Өрмекші бұрышта Қармағын жаяды. - Көңілді шыбындар! Зуылдап ұшыңдар! Д. Ахметова. Ойынның соңында "өрмекшінің" ұстап алғандарын санап алуға болады. Ойында екі "өрмекшіні" де тағайындап алуға болады. Балалардың дербес әрекеті. "Төмпешіктен төмпешікке секір" қимылды ойын-жаттығуы.	қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды жүгіру бағытын өзгертіп, жылдамдықпен жүгіре білуге машықтандыру; қуғыншы жете алмайтындай тырысуды, ептілікті, қозғалыс жылдамдығын дамыту; достыққа тәрбиелеу. - Сәлеметсіз бе! Кім боласыз? "Бояушы": - Мен бояушымын, Үстімде боялған киімім. Алыстан келемін, Бояу үшін теңге беремін. "Бояуды сатушы": - Түсі қандай бояуды қалайсыз? Осы кезде "бояушы" кез келген түсті айтады, сол түс болып өзін ойлаған бала сыртқа шығып, қаша жөнеледі. Ал диалог ары қарай жалғасады: - Бояудың бағысы	баланы жетелеп апарып, өз тобына қосады. Үзе алмаса, өзі сол топта қалады. Ескерту: педагог ойын ойнау алдында қауіпсіздік ережелерін қайталап, нұсқау беру тиіс. Қимылды ойын: "Тығылмақ". Мақсат-міндеттер: балаларды шапшаңдыққа, қызығушылыққа тәрбиелеу. Ойын шарты. Санамақ арқылы бір бала тығылған балаларды іздеуші болып тағайындалады. Ал, басқалары тығылады. Тәрбиеші 10 - ға дейін санап болғанша, іздеуші бала көзін жұмып тұрады. Осы сәтте қалған балалар тығылып үлгерулері керек. Бірінші болып табылған бала, издесуге	орналасып келеді. -Және күй талғамайды, кез келген жерде өсе береді. "Қойшы мен табын" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартына сай ойнауға дағдыландыру; ойын желісіне белсенді қатысуға бейімдеу, басқарушы және ойыншы рөлдерін ойнай білуге машықтандыру; шапшаңдыққа, зеректікке, жылдамдыққа баулу; күш-жігерін, төзімділігін дамыту. Балалардың біреуі (алғашында педагог) "қойшыдан сұрайды: "Қойшы, қойшы, маған қанша қадам бересің?". "Қойшы" өз санын (онға дейін) айтады. Осы	Егер "қойшы" балалардың бірін түртіп қалса, сұрайды: "Қойым, қойым, өзіңді ата!" Ал ойнаушы, "қой": "Мә-мә-мә", - деп дауысын шығарады. "Қойшы" баланы дауысынан танып қойса, ұсталған - "қойшыға" айналады. Жаңа ойын басталады. Егер бала танылмай жатса, осы "қойшымен" ойын жалғасады.
--	--	--	--	---

	Мақсат-міндеттер: белгі орындарға аттап секіре білу қабілетін дамыту; дене тепе-теңдігін, күш-жігерін жетілдіру.	қанша? - Бағасы бес (он, он бес, сегіз, бағасы тағы басқа) теңге. "Жұппен жарыса жүгіру" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: белгі бойынша қолдарынан ұстасып жұппен жарыса шапшаң жүгіруді бекіту. Күнделікті белсенді қозғалтқыш қызметінің қажеттілігін қалыптастыру.	көмектеседі. Осылай ойын жалғасын таба береді. Еңбек: гүл суару, арамшөптерді жинау. Мақсат-міндеттер: гүлдерді күтуге, табиғатты қорғауға, гүл табиғаттың бір бөлшегі екенін түсіндіру.	қашықтықтан "қойшы": «Менің табыным қайда?", - деп сұрайды. "Қойлар" (балалар): "Мә-мә-мә..", - деп дауыстайды да үндемей қалады. Қойшы оларды іздей бастайды. Еңбек: гүлдерді суарып, топырақтарын қопсыту. Мақсат-міндеттер: еңбекқорлыққа тәрбиелеу. Қажетті құралдар: күрекше, қолғап. Қимыл-қозғалыс ойыны: "Нысанаға тигіз". Мақсат-міндеттер: көзбен мөлшерлеу мен лақтыру күшін дамыту.	
Кешкі ас	Алдыңдағы түскі асқа назар аудару; үстел басында отыру әдебі мен тамақтану мәдениетіне баулуға бағытталған жеке жұмыс; әдептілік ережелері. (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Үйге қайту Ата-анаға кеңес	Балалармен бірге гүлзарға серуендеу. Онда пайда болған гүлдерді қарастыру. Балаларға гүлдер біздің жеріміздің сәні, оларды жұлуға болмайтынын айту, сонымен қатар олар көптеген жәндіктердің қорек көзі екенін түсіндіру.				

